

ORGANISMES INVOLUCRATS

I. ÀMBIT ESTATAL

A. INSTITUCIONS

1. Síndic/a de Greuges
2. Síndica de Greuges de Barcelona
3. Direcció General de Serveis Penitenciaris (DGSP)
4. Jutjats de Vigilància Penitenciària
5. Direcció General de la Policia. Mossos d'Esquadra
6. Guàrdia Urbana de Barcelona
7. Comissions del Parlament de Catalunya
8. Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura (Defensor del Poble)

B. ORGANITZACIONS SOCIALS

9. Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT)
10. Iridia. Centre per a la Defensa dels Drets Humans
11. Malla
12. Sos Racisme
13. Associació Exil
14. Amnistia Internacional Catalunya (AIC)
15. Rights International Spain (RIS)
16. Associació Pro Drets Humans D'Espanya (APDHE)

II. ÀMBIT INTERNACIONAL

A. INSTITUCIONS

a. EUROPA

17. Comitè Europeu per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants (CPT)

b. ONU

18. Relator especial de l'ONU sobre la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants
19. Subcomitè per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants (SPT)

B. ORGANITZACIONS SOCIALS

20. Organització Mundial Contra la Tortura (OMCT)
21. Xarxa Euro Llatinoamericana per a la Prevenció de la Tortura i la Violència Institucional (RELAPT)
22. Observatori Europeu de Presons

1. ÀMBIT ESTATAL

A. INSTITUCIONS

1. Síndic/a de Greuges¹

Breu ressenya històrica

El 20 de març de 1984 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 14/1984 del Síndic/a de Greuges, dotant a la institució de facultats de supervisió sobre l'Administració pública de la Generalitat i sobre els ens locals de Catalunya.

Al desembre de 2009, i en compliment de l'article 62.2 del nou Estatut d'Autonomia s'aprova la Llei 24/2009 del Síndic/a de Greuges, la qual li atribueix al Síndic/a la condició d'Autoritat Catalana de Prevenció de la Tortura i altres tractes cruels o inhumans.

El 5 de març de 2015, el Tribunal Constitucional va declarar la inconstitucionalitat de diversos articles d'aquesta llei. Donant compliment a aquesta sentència, el Síndic/a va dictar la resolució del 9 d'abril del 2015 mitjançant la qual es crea el Mecanisme Català de Prevenció de la Tortura i d'altres tractes cruels o inhumans (MCPT) i es reestructuren les seves funcions.

Estructura

El Síndic/a és elegit pel Parlament per la majoria de les tres cinquenes parts dels seus membres. Compta amb un equip de treball format per un adjunt general que li assisteix en l'exercici del càrrec, un adjunt per la defensa dels drets dels infants, i altres adjunts sectorials de creació facultativa.

Les funcions del MCPT es desenvolupen mitjançant l'Equip de Treball del Síndic/a de

Greuges per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, amb l'assistència i l'assessorament del Consell Assessor per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants.

L'Equip està integrat per: (a) El Síndic/a. (B) Dos membres del Consell Assessor del Síndic/a de Greuges per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants. Són escollits pel Parlament i nomenats pel president o presidenta del Parlament per a un mandat coincident amb el del Síndic/a. (C) Dos professionals designats pel Síndic/a que poden ser persones al servei del mateix.

Mandats i activitats

El Síndic/a de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i llibertats reconeguts per la Constitució i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. Supervisa amb caràcter exclusiu l'activitat de l'Administració de la Generalitat i la dels organismes públics o privats vinculats o de la seva dependència. Investiga les possibles vulneracions de drets o llibertats tant a partir de queixes rebudes, com per iniciativa pròpia (actuacions d'ofici) i ha de presentar anualment al Parlament un informe sobre les actuacions de la institució.

Segons l'article 69.1 de la Llei 24/2009 del Síndic/a de Greuges actua com MCPT en tots els espais i llocs en què es trobin persones privades de llibertat localitzades a Catalunya. Les seves funcions es troben consagrades en l'article 71 de la mateixa llei, on es manifesta que està capacitat per a: a) Visitar periòdicament els espais en què es trobin persones privades de llibertat. b) Fer recomanacions a les autoritats competents. c) Formular propostes i recomanacions sobre els avantprojectes de llei en aquesta matèria.

¹ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.sindic.cat/>

2. Síndica de Greuges de Barcelona²

Breu ressenya històrica.

La creació de la figura d'una Síndica per a la ciutat de Barcelona té el seu origen a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans, elaborada a Barcelona i aprovada a Saint-Denis. Aquesta Carta “*va ser el motor del canvi legislatiu a Catalunya per dotar els municipis d'un ombudsman local o defensor del poble com a institució independent i imparcial, i per això mateix el Reglament remet a aquesta Carta Europea per relacionar els drets que han de ser objecte d'especial defensa.*”

El Ple del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar el Reglament de la Sindicatura de Greuges el dia 21 de març de 2003, i més tard, amb data de 19 de gener de 2005, es van reglamentar els aspectes complementaris de l'organització i el seu funcionament.”.

Estructura

És un òrgan unipersonal complementari de l'administració municipal però independent al no rebre ordres municipals.

Mandats i Activitats

La Síndica de Greuges de Barcelona “*té la funció de defensar els drets fonamentals i les llibertats públiques dels ciutadans i ciutadanes de Barcelona i també de les persones que es trobin a la ciutat encara que no en siguin residents. Amb aquesta finalitat supervisa l'actuació de l'Administració municipal i dels serveis públics que en depenen.*”.

“La síndica actua per sol·licitud de qualsevol persona física o jurídica que presenti una queixa.

-
2. La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució
<http://www.sindicadegreugesbcn.cat/ca/sindical.php>

També pot fer-ho d'ofici, és a dir, per iniciativa pròpia, quan consideri que cal emprendre alguna investigació en defensa dels drets de la ciutadania.

Les seves actuacions són gratuïtes i no cal l'assistència d'advocat ni procurador.

Les queixes que se li formulen no afecten els terminis previstos per a l'exercici d'accions en via administrativa o jurisdiccional.

La Síndica de Greuges pot supervisar l'activitat de l'Administració municipal, formular advertiments, recomanacions i suggeriments que facilitin la resolució dels problemes objecte de queixa, i per millorar el funcionament de l'Administració municipal.

Igualment, pot proposar fórmules de conciliació o d'acord per facilitar una resolució ràpida i satisfactòria de la queixa.”.

3. Direcció General de Serveis Penitenciaris (DGSP)³

Breu ressenya històrica.

La Direcció General de Serveis Penitenciaris es va crear a partir de la transferència competencial fet per l'Estat espanyol a Catalunya en matèria penitenciària, a través del *Real Decreto 3482/1983, de 29 de diciembre, sobre traspasos de servicios del Estado a la Generalidad de Cataluña en materia de Administración Penitenciaria.*

3. La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució
http://justicia.gencat.cat/ca/ambits/reinsercio_i_serveis_peni_tenciaris/

Aquest Decret va entrar en vigor el 20 de febrer de 1984.

Aquest organisme és l'encarregat de gestionar l'execució penal a Catalunya, ostentant funcions de direcció, organització i inspecció de les institucions penitenciàries situades a la comunitat autònoma de Catalunya.

El Servei d'Inspecció de la Direcció General de Serveis Penitenciaris és l'encarregat de supervisar el funcionament dels serveis penitenciaris a Catalunya.

Estructura

La Direcció General de Serveis Penitenciaris depèn del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. De la Direcció General en depenen orgànicament, un Servei de Suport Jurídic i un Servei d'Inspecció; la Subdirecció General de Recursos Humans i Econòmics; la Subdirecció General de Centres i Gestió Penitenciària; la Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat; i els Centres Penitenciaris.

Mandats i Activitats

Segons l'article 80 del Decret 194/2013, el Servei d'Inspecció de la Direcció General de Catalunya s'encarrega d'organitzar i supervisar les tasques d'inspecció del personal i els serveis en matèria d'execució penal, vellant pel compliment efectiu de la normativa vigent al respecte.

També s'encarrega d'assegurar l'aplicació correcta de la normativa i els objectius fixats per la Direcció General de Serveis Penitenciaris i de la Direcció General d'Execució Penal a la correcta de la normativa i els objectius fixats per

la Direcció General de Serveis Penitenciaris i de la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i Justícia Juvenil.

Aplica el règim disciplinari dels centres i el seu personal i genera sistemes per avaluar les activitats i els serveis desenvolupats als diferents centres. Proposa, també, com s'ha d'actuar davant les queixes i suggeriments que la ciutadania faci arribar a la Administració en matèria d'execució penal.

4. Jutjat de Vigilància Penitenciària

Breu ressenya històrica.

La figura del Jutge de Vigilància Penitenciària apareix delimitada a la *Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria*. S'hi estableix com a garantia de l'execució penal, judicialitzant-la.

Anteriorment a l'entrada en vigor d'aquesta Llei Orgànica, l'execució de les penes no estava controlada pel poder judicial, sinó que la competència exclusiva en aquesta matèria era de l'Administració dels centres penitenciaris.

Estructura

Els Jutjats de Vigilància Penitenciària a Catalunya depenen directament de les Audiències Provincials de Barcelona i Lleida. Els Jutjats de Vigilància Penitenciària situats a Barcelona tenen competència jurisdiccional a les províncies de Barcelona i Girona. El jutjat de Vigilància Penitenciària de Lleida té competència jurisdiccional a les províncies de Lleida i Tarragona.

Mandats i Activitats

Segons l'article 76 de la Llei Orgànica 1/1979, el Jutge de Vigilància té atribucions per fer complir la pena imposada, resoldre els recursos referents a les modificacions que pugui experimentar d'acord amb el que prescriuen les lleis i els reglaments, salvaguardar els drets dels interns i corregir els abusos i les desviacions que es puguin produir en el compliment dels preceptes del règim penitenciari.

Els Jutges de Vigilància es poden dirigir a la Direcció General d'Institucions Penitenciàries, i formular propostes referents a l'organització i desenvolupament dels serveis de vigilància, a l'ordenació de la convivència interior en els establiments, a l'organització i activitats dels tallers, escola, assistència mèdica i religiosa, i en general a les activitats regimentals, econòmico-administratives i de tractament penitenciari en sentit estricte.

5. Direcció General de la Policia. Mossos d'Esquadra⁴

Breu resenya Històrica

El cos dels Mossos d'Esquadra es remunta al segle XVIII, però no és fins l'època de la Transició espanyola a la democràcia que el cos dels Mossos d'Esquadra s'estableix normativament com la Policia de la Generalitat de Catalunya. A partir de l'any 1983, el cos policial ja disposa de règim jurídic propi com a policia autonòmica catalana.

A partir del 1994 els Mossos d'Esquadra comencen a estendre's per Catalunya, substituint els cossos policials estatals que hi havia fins el moment.

Estructura

La Direcció General de la Policia, és una unitat directiva del Departament d'Interior que té adscrit el cos de Mossos d'Esquadra, i que assumeix les funcions del departament en matèria de protecció i seguretat ciutadana.

De la Direcció General de la Policia en depèn orgànicament la Divisió d'Afers Interns, la qual té funcions de suport en matèria disciplinària a les diferents comissaries, de supervisió de les investigacions de suposades accions il·lícites per part de membres de la policia, de supervisió de la instrucció dels expedients disciplinaris i de retirada de l'arma i la credencial del membre de la policia que, presumptament, hagi actuat de manera il·lícita.

De la Divisió d'Afers Interns, sorgeix l'Àrea d'Investigació Interna, la qual té com a funció principal la investigació d'activitats presumptament il·lícites exercides per personal funcionari de la policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.

Mandats i Activitats

Corresponen a l'Àrea d'Investigació Interna la investigació d'aquelles activitats presumptament il·lícites exercides per personal funcionari de policia o en pràctiques de la policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra, que puguin ser constitutives d'infracció penal o contràries a l'ètica professional quan comportin sanció disciplinària, com també la realització de les informacions reservades que es detetermin.

---

4. La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://mossos.gencat.cat/ca>

6. Guàrdia Urbana de Barcelona⁵

Breu ressenya històrica

A la Llei 22/1998 del 30 de desembre de la Carta Municipal de Barcelona -parcialment modificada per la Llei 1/2006 de 13 de març - per la qual es regula el règim especial del Municipi de Barcelona, s'estableix, al seu capítol VI relatiu a a Seguretat Ciutadana, la competència de l'Alcalde o Alcaldessa de Barcelona en matèria de seguretat ciutadana; la condició de la Guàrdia Urbana com a policia d'autoritat, de seguretat i judicial; i la dependència jeràrquica del Cos respecte de l'alcaldia.

Durant l'actual govern de Barcelona en Comú (constituït després de les eleccions municipals del 24 de maig de 2015), per decisió plenària del Consell municipal des de juny del 2015, l'Ajuntament de Barcelona compta amb un Comissionat de Seguretat, el qual resta sota dependència jeràrquica directa de l'Alcaldia i assumeix les funcions en matèria de Seguretat Ciutadana que li corresponen a aquesta, entre les que es troba la gerència de la Guàrdia Urbana.

La unitat de règim intern de la Guàrdia Urbana depenia directament de la Prefectura de la Guàrdia Urbana fins l'abril del 2016. A partir d'aquest moment, per decisió del govern municipal, va passar a estar adscrita a l'àrea de Seguretat i Prevenció de l'Ajuntament de Barcelona, passant a anomenar-se com a Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI).

5.La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució:
<http://ajuntament.barcelona.cat/guardiaurbana>

Estructura

L'UDAI depèn funcionalment de l'àrea de Seguretat i Prevenció, la qual compta amb un òrgan de govern constituït pel Comissionat de Seguretat, el qual depèn funcionalment de l'Alcaldessa, i amb una Gerència de Seguretat i Prevenció, òrgan executiu que depèn funcionalment de la Gerència Municipal i, en última instància, de l'Alcaldessa.

Mandats i activitats

Desenvolupament pendent de l'aprovació del Decret que reguli els mandats de la Unitat de Deontologia i Afers Interns (UDAI).

7. Comissions del Parlament de Catalunya⁶

Breu ressenya històrica

El Reglament del Parlament de Catalunya estableix com a òrgans de funcionament del Parlament, entre d'altres, les Comissions legislatives i específiques. Les legislatives són fixades pel reglament o, en cada legislatura, pel Ple de la Cambra; i les específiques, a més de ser creades pel propi reglament o les lleis, poden ser creades pel ple.

Estructura

Les comissions estan formades pels membres designats pels grups parlamentaris en el número que determina la Mesa del Parlament, de conformitat amb la Junta de Portaveus. Els grups parlamentaris participen de totes les comissions en proporció als seus membres. Les comissions podran tenir fins a 3 subcomissions i poden, a proposta de la seva mesa o de dos grups

6.La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.parlament.cat>

parlamentaris, acordar la constitució de grups de treball integrats per un o més representants de cada grup parlamentari, per a que estudiïn i preparin els assumptes encomanats en la comissió, o qualsevol qüestió que, per raó de la matèria, sigui de la seva competència.

Mandats i activitats

Totes les funcions des comissions estan fixades pel Reglament. Així, aquest estableix que “les comissions tramiten les iniciatives encomandes per la Mesa del Parlament, escoltada la Junta de Portaveus, o aquelles que el Ple del Parlament els hi delegui (...) Són convocades pel respectiu president, a iniciativa pròpia o a petició de dos grups parlamentaris o d’una cinquena part dels membres de la comissió” (Article 52). En concret, les comissions, mitjançant el President del Parlament, poden:

- Demanar la informació i la documentació que precisin al Govern, a qualsevol autoritat de la Generalitat i als ens locals de Catalunya.
- Requerir la presència de les autoritats i els funcionaris públics de la Generalitat i dels ens locals de Catalunya competents per raó de la matèria que s’hi debat, per a que informin de totes les qüestions sobre les quals siguin consultats amb relació a la seva compareixença.
- Demanar la informació i la documentació a les autoritats de l’Estat, respecte de les competències atribuïdes a la Generalitat, els serveis de les quals encara no hagin estat transferits. Així

mateix, poden requerir la presència d’autoritats i funcionaris públics que no pertanyin a l’Administració de la Generalitat, per a que informin sobre qüestions que afectin les funcions del Parlament i els interessos de Catalunya.

- Sol·licitar la presència d’altres persones amb aquesta mateixa finalitat.

Comissions legislatives

Quant a les competències específiques, “Les comissions legislatives poden tramitar qualsevol iniciativa parlamentària, de conformitat amb la seva competència material, i són les úniques que poden dictaminar sobre els projectes o les proposicions de llei que hagi d’aprovar el Ple, o actuar en seu legislativa plena” (Article 47); i “han de reunir-se, com a mínim, un cop al mes” (Article 59).

Al Ple del dia 20 de gener de 2016, per Resolució 5/XI del Parlament de Catalunya, es van crear les Comissions Legislatives. Les vinculades a les àrees de treball de l’Observatori, i que poden resultar rellevants, són les d’Interior i Justícia, amb competència en els següents àmbits:

Comissió d’Interior

Seguretat Ciutadana, Trànsit, Emergències i Protecció Civil, Prevenció, extinció d’incendis i salvament, Espectacles públics i activitats recreatives i tota altra competència del Departament d’Interior que no estigués atribuïda a cap altra comissió.

Comissió de Justícia

Administració de Justícia, Serveis Penitenciaris, rehabilitació i justícia juvenil, Dret civil,

Associacions, fundacions, col·legis professionals i acadèmies, Notaris i registradors, Mitjans alternatius de resolució de conflictes, i qualsevol altra competència del Departament de Justícia que no estigués atribuïda a cap altra comissió.

Comissions específiques

Conforme a l'article 62, les comissions específiques poden ser creades pel Ple del Parlament, a proposta de la Mesa o a iniciativa de dos grups parlamentaris o de la cinquena part dels membres del Parlament. Les comissions específiques poden ser d'estudi, d'investigació i de seguiment, i poden tenir una funció concreta o bé la de relacionar-se amb determinades institucions o entitats públiques (Article 47). Les comissions de seguiment tenen per objecte el control específic de determinades actuacions i polítiques públiques del Govern de la Generalitat (Article 64) i les comissions d'estudi tenen per objecte l'anàlisi de qualsevol assumpte que afecti la societat catalana (Article 65). En el cas de les d'investigació, aquestes tenen com a objectiu tractar "qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat" i poden crear-se pel Ple del Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris, de la cinquena part dels membres del Parlament, de la Mesa del Parlament i, escoltada la Junta de Portaveus, del Govern. (Article 66).

8. Mecanisme nacional de prevenció de la tortura (Defensor del Poble)⁷

Breu ressenya històrica

El Protocol Facultatiu de la Convenció de Nacions Unides contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants, adoptat per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 18 de desembre de 2002, va ser ratificat per Espanya el 3 de març de 2006 i va entrar en vigor el 22 de juny del mateix any. El Protocol té per objecte la prevenció de la tortura mitjançant l'establiment d'un sistema de visites periòdiques als llocs de privació de llibertat, a càrrec d'un òrgan internacional (el Subcomitè per a la Prevenció de la Tortura, amb seu a Ginebra) i de mecanismes nacionals de prevenció de la tortura.

Després de la subscripció de l'Estat espanyol al citat Protocol Facultatiu, les Corts Generals van decidir, a finals de 2009, atribuir la condició de Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura (MNPT) d'Espanya al *Defensor del Pueblo*, a través de la Llei Orgànica 1/2009, de 3 de novembre⁸, que introdueix una disposició final única en la Llei Orgànica 3/1981, de 6 de abril⁹.

Dintre de les àmplies competències per a la defensa i protecció dels drets fonamentals que exerceix el *Defensor del Pueblo*, el Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura té com a missió fonamental vetllar pel compliment d'allò establert als articles 15¹⁰ i 17¹¹ de la Constitució Espanyola.

⁷ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina Web oficial de la Institució:

<https://www.defensordelpueblo.es/> (traducció pròpia)

⁸ <https://www.boe.es/boe/dias/2009/11/04/pdfs/BOE-A-2009-17492.pdf>

⁹ <https://www.boe.es/boe/dias/1981/05/07/pdfs/A09764-09768.pdf>

¹⁰ Article 15: Tots tenen dret a la vida i a la integritat física i moral, sense que, en cap cas, puguin ser sotmesos a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants. Queda abolida la pena de mort, tret del que puguin disposar les lleis penals militars per a temps de guerra.

¹¹ Article 17: Dret a la llibertat personal:

Estructura

El Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura s'ha constituït com una unitat independent a dintre de l'estructura orgànica del *Defensor del Pueblo*.

La Unitat del MNPT està composta per un responsable, cinc tècnics i dos administratius amb dedicació exclusiva. Altres dos coordinadors comptabilitzen aquesta tasca amb altres responsabilitats a dintre del *Defensor del Pueblo* i, ocasionalment, aquesta Unitat pot rebre el suport de tècnics de la Institució, integrants d'altres àrees relacionades amb aquesta matèria, per a la realització de visites.

El disseny complert del MNPT previst a la Llei Orgànica 1/2009, de 3 de novembre, comporta la creació d'un Consell Assessor com a òrgan de cooperació tècnica i jurídica en l'exercici de les funcions pròpies del Mecanisme Nacional de Prevenció.

Conforme a la mateixa, el Consell estarà integrat pels dos Adjunts del *Defensor del Pueblo* –un dels quals serà el President del mateix- i per un màxim de 10 vocals: un vocal a proposta del Consell General de l'Advocacia Espanyola, un altre designat a proposta de l'Organització Mèdica

Col·legial, un tercer a proposta del Consell General de Col·legis Oficials de Psicòlegs d'Espanya, fins a dos representants d'institucions amb les que el *Defensor del Pueblo* tingués subscrits convenis de col·laboració, i, finalment, cinc vocals, que seran designats d'entre les candidatures que, a títol personal o en representació d'organitzacions o associacions representatives de la societat civil, es presentin al *Defensor del Pueblo*.

Mandats i activitats

La actuació preventiva del Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura consisteix, essencialment en:

- Realitzar inspeccions regulars, no anunciades, a centres de privació de llibertat d'acord amb allò establert als articles 1¹² i 19.a¹³ del Protocol Facultatiu.
- Elaborar actes d'inspecció i informes, d'acord amb allò establert a l'article 23¹⁴ del Protocol Facultatiu.
- Fer recomanacions a les Autoritats d'acord amb allò establert a l'article

1. Tota persona té dret a la llibertat i a la seguretat. Ningú pot ser privat de la seva llibertat, sinó amb l'observança d'allò establert en aquest article i ens els casos i en la forma previstos per la llei.

2. La detenció preventiva no podrà durar més del temps estrictament necessari per a la realització de les investigacions que tendeixin a l'esclariment dels fets i, en tot cas, en el termini màxim de setanta dues hores, el detingut haurà de ser posat en llibertat o a disposició de l'autoritat judicial.

3. Tota persona detinguda ha de ser informada de forma immediata, i de forma que li sigui comprensible, dels seus drets i de les raons de la seva detenció, no podent ser obligada a declarar. Es garanteix l'assistència d'advocat al detingut en les diligències policials i judicials, en els terminis que la llei estableixi.

4. La llei regularà un procediment d'habeas corpus per a produir la immediata posada a disposició judicial de tota persona detinguda il·legalment. Així mateix, per llei, es

determinarà el termini màxim de duració de la presó provisional.

¹² *Article 1:* l'objectiu del present Protocol és establir un sistema de visites periòdiques a càrrec d'òrgans internacionals i nacionals independents als llocs en què es trobin persones privades de la seva llibertat, amb l'objectiu de prevenir la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

¹³ *Article 19:* els mecanismes nacionals de prevenció tindran com a mínim les següents facultats:

a) Examinar periòdicament el tracte de les persones privades de llibertat en llocs de detenció, segons la definició de l'article 4, amb l'objectiu d'enfortir, si fos necessari, la seva protecció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants.

¹⁴ *Article 23:* els Estats Parts en el present Protocol es comprometen a publicar i difondre els informes anuals dels mecanismes nacionals de prevenció.

19.b¹⁵ del Protocol Facultatiu, mitjançant propostes i observacions sobre la legislació vigent o dels projectes de llei en la matèria, d'acord amb allò establert a l'article 19.c¹⁶ del Protocol Facultatiu.

El MNPT recull anualment la seva activitat en un informe que presenta davant les Corts Generals i davant el Subcomitè per a la Prevenció de la Tortura de Nacions Unides, amb seu a Ginebra.

B. ORGANITZACIONS SOCIALS

9. Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura¹⁷ (CPDT)

Breu ressenya històrica

La Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura (CPDT) es va constituir l'any 2004 amb la vocació de treballar per posar fi a la persistència de les tortures i els maltractaments en espais de privació de llibertat en el context de l'Estat espanyol.

Estructura

La CPDT està constituïda per una plataforma que aglutina unes 40 organitzacions amb una llarga trajectòria en la lluita contra la tortura i la defensa dels Drets Humans distribuïdes per tot l'Estat espanyol.

L'organització es subdivideix en diverses subdelegacions autonòmiques, estant presents a:

Andalusia, Catalunya, Aragó, Galícia, Madrid, Euskal Herria, Castella Lleó i Melilla.

Mandats i activitats

El principal objectiu de la CPDT és vetllar per l'aplicació i el seguiment dels mecanismes internacionals de prevenció de la tortura a l'Estat espanyol, de manera especial el Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants de les Nacions Unides.

Les principals àrees d'acció de la CPDT són la visibilització, la denúncia i la prevenció de les tortures i maltractaments en context de l'Estat espanyol.

La CPDT publica anualment un informe que recull les denúncies judicials i/o socials de maltractaments i/o tortures produïdes a l'Estat espanyol de les que l'organització ha tingut coneixement. L'organització compta amb un sistema intern que permet registrar i sistematitzar les diverses denúncies de tortures i/o maltractaments.

Des de la CPDT, es realitzen periòdicament actes, jornades, seminaris o cursos formatius en diverses matèries relacionades amb la prevenció i denúncia de les tortures i els maltractaments, moltes vegades en col·laboració amb altres organismes. Entre aquests caldria destacar el seminari de capacitació en matèria de prevenció i denúncia de la tortura que es realitza en col·laboració amb l'OSPDH de la Universitat de Barcelona.

¹⁵ Article 19.b) fer recomanacions a les autoritats competents amb l'objectiu de millorar el tracte i les condicions de les persones privades de llibertat i de prevenir la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants, prenent en consideració les normes pertinents de les Nacions Unides.

¹⁶ Article 19.c) fer propostes i observacions sobre la legislació existent o dels projectes de llei en la matèria.

¹⁷ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució:

<http://www.prevenciontortura.org/> (traducció pròpia)

La CPDT realitza també jornades de debat a les que acudeixen com a ponents especialistes en la matèria, dirigides tant a organitzacions de la societat civil com a professionals que treballen directament amb víctimes de tortures i/o maltractaments, com advocats, metges o psicòlegs, per tal de reflexionar conjuntament sobre aspectes concrets relacionats amb la seva pràctica professional i generar d'aquesta manera un aprenentatge col·lectiu.

Entre altres àrees de treball s'encarrega de la publicació de comunicats de denúncia a la seva pàgina web i altres mitjans de comunicació a més d'articles i notes de premsa, participant en rodes de premsa, amb la intenció de denunciar i fer visibles aspectes com: situacions de tortura i / o maltractament, l'incompliment per part d'organismes governamentals de lleis o mandats en relació amb la prohibició d'aquestes pràctiques, amenaces o vulneracions de drets a defensors de drets humans etc.

La subdelegació de Catalunya, anomenada Coordinadora Catalana per a la Prevenció de la Tortura aglutina unes 10 organitzacions que treballen per la protecció dels drets humans a Catalunya. Representants d'aquestes organitzacions es reuneixen un cop al mes per tal de coordinar esforços, prendre decisions i realitzar treball conjunt en matèria de prevenció i denúncia de la tortura. Entre les activitats realitzades per aquesta subdelegació, a més de les ja comentades en relació amb la coordinadora estatal caldria destacar la col·laboració amb la Comissió de Justícia i d'Interior del Parlament de Catalunya per promoure conjuntament canvis legislatius en matèria de prevenció de la tortura, entre les quals es troben la campanya de l'abolició de l'ús de les pilotes de goma i de les pistoles taser per part de les Unitats antiavalots de les policies autonòmiques

catalanes; la col·laboració amb l'equip de treball del Síndic/a de Greuges i les actuals negociacions amb l'administració de justícia de Catalunya per crear un conveni de col·laboració amb la mateixa que permeti a un equip de professionals de la Coordinadora l'accés a les institucions penitenciàries catalanes per visitar a persones recluses que denunciïn haver estat víctimes de tortures i / o maltractaments.

10. Iridia. Centre per a la Defensa dels Drets Humans¹⁸

Breu ressenya històrica

Iridia es va constituir a l'octubre del 2015 com una estructura independent per a la protecció dels drets humans a Catalunya. Actualment Iridia és una entitat en construcció, sent una de les seves principals àrees de treball actuals el Servei d'Atenció i Denúncia Davant la Violència Institucional en el sistema penal (SAIDAVI).

Estructura

El servei s'estructura en dos equips, un psicològic i un altre jurídic que treballen de manera interdisciplinària. D'aquesta manera tant l'acollida de la persona afectada com el pla d'intervenció es realitzen en consens entre l'equip psico-jurídic i la persona afectada.

L'equip jurídic l'integren advocats penalistes especialitzats en la defensa dels drets humans, tant a nivell nacional com internacional, així com experiència en el camp del litigi estratègic i de la comunicació. L'equip psicosocial està format per professionals amb una llarga experiència en l'atenció a persones víctimes de violència política.

¹⁸ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.iridia.cat/>

Mandats i activitats

El compliment del sistema internacional dels drets humans constitueix l'eix central de Iridia. Integren el treball d'intervenció directa davant situacions de vulneracions de drets fonamentals amb els processos d'incidència política i social amb l'objectiu de generar canvis polítics i legislatius en matèria de Drets Humans.

El SAIDAVI és un dels principals serveis de Iridia, de del qual s'ofereix assistència jurídica i psicosocial a persones que han patit situacions de maltractaments en el marc del sistema penal català. L'eix central de la seva actuació es posa en el benestar de la persona afectada i el seu entorn més proper, oferint un equip de treball multidisciplinari per generar processos de reparació del dany i de reconeixement de la veritat a nivell judicial i extrajudicial.

Des de l'equip jurídic s'ofereix assessorament i acompanyament legal, actuant advocats del centre com a representants legals en aquells processos que es decideix dur a terme des del propi centre.

Es pretén sempre que la persona afectada estigui interessada, convertir els litigis en estratègics, amb l'objectiu de generar precedents per a la transformació social, posant el focus de l'agenda pública a la defensa dels drets humans.

L'equip psicosocial atén persones afectades i el seu entorn social proper, intentant acompanyar els afectats des d'una perspectiva integral, on els recursos disponibles s'activaran en funció de les necessitats concretes de cada cas. Els nivells d'actuació van des de la contenció en situacions de crisi a processos de llarga durada. Ofereixen diversos serveis: acompanyament psicosocial,

psicoterapèutic i psico-jurídic, peritatges psicosocials i processos psicosocials: memòria, veritat-reparació i no repetició.

11.Malla

Breu ressenya històrica

Malla és una xarxa de suport i denúncia amb la qual afrontar de manera col·lectiva la repressió durant l'exercici de les llibertats civils i polítiques. Nascuda del treball d'entitats, mitjans de comunicació i col·lectius integrants de la coalició *Defensar a qui Defensa*.

Malla sorgeix per la necessitat de fer front a un context de criminalització de la protesta i els moviments socials emparat per mesures legislatives com la Llei de Seguretat Ciutadana i la reforma del Codi Penal.

Estructura

La xarxa s'organitza a partir de nodes coordinats per diferents organitzacions de cada territori, descentralitzant així la tasca.

Compte en l'actualitat amb nodes a Madrid, Cadis, Granada i Barcelona.

Mandats i activitats

Tota persona que hagi sofert o presenciada una agressió, identificació, detenció o multa pot ingressar les dades en la plataforma. Una vegada introduïts, aquests arribaran a un dels nodes territorials que conformen la xarxa. Les organitzacions després d'aquest node, encarregades de l'observació i l'acompanyament, analitzaran el cas i contactaran amb la persona afectada per dissenyar conjuntament les accions

que cada cas requereixi i consultaran abans d'incloure-ho en el mapa. Mitjançant els casos registrats, a més d'oferir suport legal i acompanyament, poder saber si aquest és un fet aïllat o està succeint de forma sistemàtica a diverses persones.

Malla fa especial èmfasi en la seguretat. Es configura com una web en dues capes. Una visualitza denúncies de repressió, ara com ara al territori, de manera geolocalitzada. L'altra, que l'alimenta, és una plataforma de denúncies basada al programari *GlobaLeaks*. Una plataforma de *whistleblowing* que assegura l'anonimat de les fonts. Per a això *GlobaLeaks* està dissenyat per funcionar com un *hidden service*, un servei web només accessible utilitzant un programari de comunicacions anomenat Tor. A més, a la part més pública de la plataforma no es fan registres de visites al servidor, com un mecanisme afegit de privacitat per a les usuàries de la plataforma.

12. SOS Racisme¹⁹

Breu ressenya històrica

L'any 1989 es va fundar a Barcelona la primera associació de SOS Racisme de l'Estat espanyol: SOS Racisme Catalunya. El seu referent més proper va ser l'associació SOS racisme França, que s'havia fundat el 1985.

El projecte va ser impulsat en un primer moment per un petit grup molt heterogeni de persones lligades per l'interès de crear un referent associatiu antiracista en una societat catalana que començava

a transformar-se en societat d'acollida de noves migracions.

El 1992 es funda la Federació d'Associacions de SOS Racisme de l'Estat espanyol, on SOS Racisme Catalunya sempre ha tingut un pes rellevant. Aquest mateix any es crea l'Oficina d'Informació i Denúncies (OID) amb l'objectiu de prestar assistència a aquelles persones, grups i col·lectius que hagin estat víctimes o testimonis, de fets i / o comportaments racistes o xenòfobs, així com denunciar l'aplicació desigual dels seus drets. Des de la OID es crea el novembre del 2009 el Servei d'Atenció i Denúncia per a les Víctimes de Racisme i Xenofòbia (SAID).

Estructura

Es tracta d'una entitat independent que compta amb el suport d'una base social formada per activistes, socis i sòcies. L'entitat es troba federada a nivell estatal i internacional.

Les diferents entitats de SOS Racisme compten amb la seva pròpia independència estatutària, pressupostària i de pla d'acció, treballant conjuntament aquells temes de rellevància estatal i elaborant l'Informe Anual sobre el racisme a l'Estat espanyol.

El seu òrgan màxim de decisió és l'Assemblea de SOS Racisme, se celebra anualment i poden participar tots els socis i sòcies. El seu màxim òrgan de govern és el Consell de SOS Racisme que vetlla pel seguiment de les línies estratègiques i del discurs aprovat així com per a la seva actualització.

L'entitat compta amb un Consell Assessor, format per professionals rellevants de diferents àmbits com el periodístic, jurídic o social.

19.La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina Web de la Institució <http://www.sosracisme.org/>

Mandats i activitats

SOS Racisme es dedica a denunciar el racisme en totes les seves manifestacions i espais i a la sensibilització de la societat a partir de campanyes, mobilitzacions, espais de debat i de formació. Una de les seves àrees de treball és el racisme institucional, entenent per tal la discriminació i la segregació per raons de color de pell, d'origen o culturals, realitzades des de les institucions de l'Estat.

Publiquen un informe anual sobre l'estat del racisme a Catalunya, on igual que a l'Informe Anual sobre el racisme a l'Estat espanyol es dedica un capítol als diferents casos d'abusos i maltractaments influïts per motius xenòfobs per part dels Cossos i Forces de Seguretat.

SOS Racisme compta amb una oficina d'atenció i denúncia per a víctimes de la xenofòbia, el Servei d'Atenció i Denúncia per a les Víctimes de Racisme i Xenofòbia (SAID). Aquest servei ofereix una atenció integral, atenent no només la gestió i resolució del conflicte, sinó oferint també un suport a nivell social i personal, en aquells casos en que sigui necessari.

Els objectius del SAID són:

- Denunciar social i políticament fets, comportaments i criteris racistes i / o xenòfobs que es puguin produir a instàncies col·lectives o individuals, privades o públiques i que provoquin agressió, vulneració dels drets

fonamentals o l'aplicació desigual de drets i de la igualtat d'oportunitats respecte a minories ètniques i immigrants.

- Donar resposta a aquelles persones, grups o col·lectius que hagin estat objecte (o testimoni) de fets, comportaments i criteris racistes i / o xenòfobs, així com d'una aplicació desigual dels drets i de la igualtat d'oportunitats.
- Informar sobre aspectes que facin referència a la vida quotidiana i que els immigrants per la seva condició de tals desconeixen.
- Generar informació i propostes de treball a partir de blocs temàtics perquè l'organització pugui intervenir en diferents àmbits de la societat i aconseguir els objectius de la lluita antiracista.

El SAID ofereix:

- Gestió del conflicte a través de la mediació, denúncia jurídica, o denúncia per les vies administratives existents, o altres vies, en el cas de denúncies d'agressions o actituds discriminatòries, racistes o xenòfobs.
- Suport psicològic i acompanyament social en aquells casos d'agressió i discriminació, sempre que sigui necessari i s'hagin agreujat com a conseqüència d'un fet racista.
- Informació i assessorament dels drets bàsics de qualsevol ciutadà, independentment del seu origen o pertinença a un grup ètnic

13. Associació EXIL²⁰

Breu ressenya històrica

L'associació EXIL neix a Barcelona l'any 2000

20. La informació d'aquest epígraf es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.centroexil.org/>

com a seu territorial del Centre EXIL de Brussel·les. Aquest centre és una ONG nascuda a Bèlgica l'any 1975 per iniciativa del Dr. Jorge Barudy i del Dr. Franz Baro, amb l'objectiu d'oferir assistència terapèutica a exiliats/des llatinoamericans/es que van ser acollits/des a Bèlgica i altres països veïns.

La seu barcelonina es va implantar, també, pel Dr. Barudy, amb la col·laboració de Maryorie Dantagnan. Actualment, l'associació de Barcelona i el centre originari de Brussel·les funcionen de manera independent, tot i mantenir connexions òbvies pel que fa a objectius i metodologia.

Estructura

EXIL és una associació centrada en l'atenció mèdica-psico-social de persones víctimes de violacions de Drets Humans. Els col·lectius a qui va dirigida l'activitat d'aquest centre són:

- Nens/es víctimes de maltractaments, violència de gènere o abusos sexuals.
- Dones víctimes de violència de gènere.
- Persones exiliades víctimes de conflictes armats, tortura, empresonament i/o persecussió.

El model terapèutic que guia l'activitat d'EXIL és integral, sistèmic i aplicat a través de pràctiques en xarxa.

L'equip que conforma EXIL està integrat per un àrea especialitzada en psicologia d'adults; una altra

àrea especialitzada en psicologia infantil; un àrea de treball social; un àrea de psiquiatria; un àrea de projectes de l'associació; un àrea d'acollida; un àrea de teràpia artística; un àrea especialitzada en somatoteràpia; i un àrea de voluntariat.

Mandats i Activitats

Els objectius que es marca la pròpia associació pel que fa a les seves activitats són:

- Oferir una atenció terapèutica integral mèdica, psicològica i social a tota persona adulta, o nen/a afectat per una violació dels seus Drets Humans. El que inclou, per exemple, haver estat víctima de maltractaments, violència de tot tipus, guerra i exili, així com a afectat per les màfies de tràfic de persones. Es tracta d'unir els recursos i les forces de les persones afectades amb el coneixement i els mètodes terapèutics dels professionals, per a contrarestar les conseqüències dels traumes, potenciant la resiliència individual, familiar i social.
- Desenvolupar projectes d'investigació-acció. Per una banda, contribuir a enfortir els models comprensius de les conseqüències psico-socials de les violacions dels Drets Humans sobre els adults i nens/es, així com la família i la comunitat. Per una altra banda, descriure i avaluar les metodologies terapèutiques desenvolupades en el nostre centre a fi d'oferir-les per a que siguin replicades en altres regions i contextos.

- Programes de formació, acompanyament, assessorament i avaluacions externes. Corresponen a una sèrie d'activitats destinades a socialitzar les nostres experiències al món professional en general, així como a respondre a la demanda de professionals, ONGs, institucions oficials, universitats i diferents administracions que ens conviden i sol·liciten per a compartir les nostres experiències i coneixements.

14. Amnistia Internacional Catalunya ²¹

Breu ressenya històrica

Present avui en 150 països, Amnistia Internacional va ser fundada l'any 1961 per Peter Benenson. Aquest advocat britànic, inspirat en el cas d'uns estudiants portuguesos que havien estat empresonats per brindar per la llibertat al seu país, va decidir publicar el 28 de maig de 1961 l'article "Els presos oblidats" en el diari *The Observer*. En ell instava a persones de tot el món a actuar per aconseguir l'excarceració de sis reclusos als quals va denominar "presos de consciència": persones empresonades per les seves conviccions polítiques, religioses o altres motius de consciència, que no han exercit la violència ni propugnat el seu ús. Per a la seva sorpresa, més d'un miler de lectors van participar en aquesta acció. Potser sense adonar-se'n, Benenson havia donat forma a un tipus d'activisme que donaria excel·lents resultats en la lluita contra la injustícia: l'acció de moltes persones anònimes a favor d'unes altres persones víctimes de violacions de Drets Humans.

El que va començar sent una campanya puntual aviat es va transformar en un moviment internacional per la defensa dels drets humans de caràcter permanent i el seu focus d'atenció va ser estès a víctimes d'altres abusos dels drets humans, com la tortura, les desaparicions forçades i la pena de mort.

Estructura

Amnistia Internacional Catalunya (AIC) és una associació sense ànim de lucre que forma part de la Secció espanyola d'AI com a Estructura federada, des de 1994, any en què aprova els seus estatuts. A Catalunya, les persones associades són més de 13.000 i es compta amb el treball de 14 grups locals, 2 grup d'acció i 4 grups universitaris.

La Secció espanyola d'Amnistia Internacional va néixer el 1978 i compta amb més de 65.000 persones associades, prop de 100 grups locals i universitaris i més de 1.800 activistes voluntaris que col·laboren per a l'assoliment dels objectius de l'organització.

Els socis i sòcies són l'essència de l'organització: prenen les decisions més rellevants a l'Assemblea General, a la qual tots poden assistir i participar activament.

La Xarxa d'Accions Urgents, amb prop de 85.000 membres, s'activa quan algú, arreu del món, es troba en una situació de risc de ser torturada, executada, etc.

Els i les ciberactivistes són més de mig milió de persones que col·laboren freqüentment firmant peticions de pressió d'AI a governs, autoritats o empreses mitjançant Internet.

21. La informació que aquí es presenta se'n deriva de la *web Oficial d'aquest organisme*

També estem presents a les xarxes socials d'Internet, des d'on milers de persones segueixen els nostres perfils i alimenten debats sobre drets humans a la xarxa.

Mandats i activitats

Els principals objectius i àmbits de treball són:

- Defensar els drets i la dignitat de les persones empobrides, denunciant les violacions de drets humans que causen o agreugen la pobresa, i fent que els seus responsables rendeixin comptes davant la justícia.
- Defensar les persones migrants, sol·licitants d'asil, refugiades, desplaçades o víctimes de tràfic, augmentant-ne la protecció legal i física, i garantint que no se'ls nega el seu dret a l'educació, a la salut o a l'habitatge.
- Treballar per l'enfortiment de la justícia nacional i internacional, i pel dret a la veritat, la justícia i la reparació de les víctimes que hagin patit detenció arbitrària, judicis injustos, desaparicions forçades, execucions extrajudicials o violència de gènere.
- Defensar les persones de la violència a mans dels Estats (policies, exèrcits, etc.) i també d'altres actors (grups armats, empreses, etc.), i treballar perquè es protegeixi eficaçment la població civil abans, durant i després dels conflictes.
- Lluitar per aconseguir el control efectiu del comerç d'armes i impedir que acabin en mans de qui viola els drets humans.
- Treballar per l'abolició total de la pena de mort a tot el món, i perquè es compleixi la prohibició absoluta de totes les formes de tortura i d'altres tipus de maltractament.
- Protegir el dret de les persones a la llibertat

d'expressió i a no patir cap tipus de discriminació. Aconseguir que els presos i preses de consciència siguin posats en llibertat i protegir els defensors i defensores dels drets humans, és a dir, aquelles persones que denuncien abusos a qualsevol país, en moltes ocasions posant en risc la seva pròpia vida.

15. Rights International Spain²² (RIS)

Estructura

És una organització conformada per juristes especialitzats en Dret Internacional. Està presidida per una Directora Executiva, compta amb una Junta Directiva i s'organitza en quatre àrees de treball: Seguretat i drets civils, Accés a la justícia, Crims Internacionals i No discriminació.

Mandats i activitats

Té com a missió la promoció i defensa dels drets i llibertats civils. Identificant vulneracions d'aquests drets i llibertats treballa perquè siguin corregides per les autoritats, amb la finalitat d'assegurar el ple exercici dels drets humans per a totes les persones. Així mateix, busquen un millor coneixement i aplicació del Dret internacional dels drets humans.

Les accions que desenvolupen són:

- Elabora informes a partir de la detecció de violacions als drets humans;
- Promou campanyes públiques de sensibilització i diàleg amb institucions públiques nacionals i internacionals;

²² La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la institució: <http://rightsinternationalspain.org/>

- Proporciona formació en la protecció dels drets humans;
- Utilitza el litigi estratègic plantejant casos als tribunals nacionals i internacionals i Comitès de Nacions Unides;
- Realitza accions d'incidència política – seguiment de processos legislatius, remissió d'informes a organismes internacionals.

16. Associació Pro Drets Humans D'Espanya ²³ (APDHE)

Breu ressenya històrica.

L'APDHE va ser fundada al març de 1976. Es tracta de l'organització espanyola més antiga que treballa de forma específica en la defensa i promoció dels Drets Humans. Treballen en un sistema de grups de treball, en cooperació constant amb institucions acadèmiques i d'altres organitzacions internacionals de Drets Humans.

Tal i com assenyalava la pròpia associació, al llarg de la seva història han protagonitzat tota mena d'iniciatives i fites importants; van esperar la societat espanyola per assolir un sistema democràtic; s'han implicat en qüestions candents que tenien lloc a l'Amèrica Llatina, Palestina i d'altres indrets; han celebrat congressos i concedit premis; han difós informes i publicat treballs sobre qüestions nacionals i internacionals; han creat noves ONG's sobre Drets Humans; han denunciat violacions de Drets Humans i crims internacionals; s'han personat en causes jurídiques a Espanya i a nivell internacional; i han fomentat l'educació en Drets Humans i per la pau.

Estructura

L'APDHE s'estructura a dos nivells: un d'estatal, i un altre de seccions territorials. A nivell estatal trobem l'Assemblea General, la Junta Directiva i la Comissió Permanent.

L'associació treballa mitjançant grups de treball i atenent tres vies d'actuació: la incidència política, l'exigibilitat jurídica i la mobilització social. Actualment, mantenen 6 grups de treball temàtics: Justícia universal, Memòria democràtica, Drets de les dones, Drets Humans al món, Educació en DDHH, i Enfocament basat en DDHH.

Mandat i Activitats

L'objectiu principal de l'associació és defensar els Drets Humans en totes les seves vessants i en tots els llocs, vetllant pel compliment dels ja proclamats i promovent el reconeixement i garantia dels que encara no estiguin reconeguts

Quant als fins específics que es marca l'organització, trobem:

- Defensar, donar suport, proclamar i difondre la Declaració Universal dels Drets Humans, així com denunciar les seves violacions.
- Promocionar valors com la pau, la solidaritat i la cooperació, fugint de discriminacions de qualsevol mena.
- Portar a terme activitats a favor dels drets de les dones, els joves, els migrants i els pobles en vies de desenvolupament.
- Donar a conèixer les seves activitats a través de diferents tasques de propaganda i formació.

²³ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.apdhe.org/quienes-somos/> (traducció pròpia)

II. ÀMBIT INTERNACIONAL

A. INSTITUCIONS

a. EUROPA

17 Comitè Europeu per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans i degradants ²⁴ (CPT)

Breu ressenya històrica

El CPT va ser establert en 1989 pel Conveni Europeu per a la Prevenció de la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, del Consell d'Europa que va entrar en vigor al 1987.

Troba el seu antecedent i fonament jurídic a l'art. 3 del Conveni Europeu de Drets Humans en virtut del qual “ningú podrà ser sotmès a tortures ni a penes o tractes inhumans o degradants”.

El CPT proporciona una estructura no judicial per a protegir a les persones vers la violència institucional complementant així la tasca que a Europa desenvolupa el Tribunal Europeu de Drets Humans (el qual completa el doble pilar europeu en aquesta matèria).

Estructura

Els membres del CPT són experts independents i imparcials amb titulacions molt diverses, advocats, metges i especialistes en qüestions penitenciàries i policials.

El Comitè de Ministres del Consell d'Europa tria a un membre de cada Estat part i aquests actuen individualment (és a dir, no representen a l'Estat pel

que fa al com han estat triats). Per reforçar aquestes característiques, els membres no visiten l'Estat pel qual van ser triats.

La Secretaria del CPT forma part de la “Direcció General de Drets Humans i Assumptes Jurídics” del Consell d'Europa.

Mandats i activitats

El CPT organitza visites als llocs de privació de llibertat (entesos aquests en un ampli sentit) amb la finalitat d'avaluar el tracte donat a les persones sotmeses a aquest règim. Així, les seves delegacions han de tenir accés il·limitat a tots els llocs de detenció, desplaçament per ells i possibilitats de reunions sense testimonis amb persones privades de llibertat i es posen lliurement en contacte amb tota persona que pugui proporcionar-los informació.

Les visites regulars es produeixen cada quatre anys però també pot haver-hi visites “ad hoc” addicionals quan es consideri necessari. Després de cada visita, el CPT remet un Informe detallat a l'Estat interessat que conté les seves descripcions, conclusions, recomanacions i sol·licituds d'informació. Per això el CPT sol·licita una resposta detallada a les qüestions plantejades en el seu Informe.

La cooperació amb les autoritats nacionals és essencial pel CPT ja que el seu objectiu fonamental no és condemnar als estats pels abusos comesos sinó protegir als drets de les persones privades de la seva llibertat.

La confidencialitat és una altra de les seves característiques principals ja que els seus Informes i les respostes dels governs són, en principi, reservades encara que és pràctica

²⁴ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.cpt.coe.int/spanish.htm> (traducció pròpia)

habitual la sol·licitud de fer públics tant els informes del CPT, com les respostes dels Estats.

Ara bé, si un Estat no coopera o es nega a millorar la situació de les persones privades de llibertat a la llum de les recomanacions formulades pel CPT, el Comitè pot considerar fer una “declaració pública”, en virtut del que es disposa en l'art. 10.2 del Conveni de 1989.

El CPT ha elaborat unes normes relatives al tracte donat a les persones privades de llibertat que, amb els seus Informes de les visites i les respostes dels governs poden consultar-se a la web del mateix (www.cpt.coe.int).

b. ONU

18. Relator especial de l'ONU sobre la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants²⁵

Breu ressenya històrica

De conformitat amb la resolució 60/251, de 15 de març de 2006, l'Assemblea General de Nacions Unides va crear el Consell de Drets Humans com a òrgan intergovernamental. La finalitat de la seva creació va ser la d'estudiar la situació de les violacions dels drets humans i fer recomanacions al respecte.

Estructura

Per a comprendre la seva estructura a dintre de l'Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans de l'ONU, ha de fer-se menció a la Divisió del Consell de Drets Humans i els Procediments Especials (HRCSPD), la qual ofereix suport

substantiu i d'organització al Consell de Drets Humans, al seu mecanisme d'Examen Periòdic Universal (UPR), als procediments especials i a d'altres òrgans subsidiaris.

Dintre dels anomenats “procediments especials” establerts o assumits pel Consell de Drets Humans (per a fer front a situacions concretes o a qüestions temàtiques en tot el món), la resolució 16/23 d'aquest Consell, va establir la figura del Relator Especial sobre la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants. En realitat havia estat creat per l'antiga Comissió de Drets Humans (després Consell) per resolució 1985/33.

Es tracta d'una figura per tant única i especial, a la que és possible dirigir-se sense esgotar els recursos jurídics interns d'un país.

Mandats i activitats

Les tres activitats principals del mandat del Relator Especial són les següents:

- Transmetre crides urgents als Estats al respecte de les persones que sembla que corrin el risc de ser sotmeses a tortura, així com enviar comunicacions relatives a suposats casos de tortura ja comesos.
- Realitzar missions d'investigació (visites) als països.
- Presentar al Consell de Drets Humans i a l'Assemblea General informes anuals sobre les seves activitats, mandat i mètodes de treball.

A diferència dels mecanismes de denúncia dels

²⁵ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució:

<http://www.ohchr.org/SP/Issues/Torture/SRTorture/Pages/SRTortureIndex.aspx>

òrgans de supervisió de l'aplicació dels tractats de drets humans, no és necessari esgotar recursos interns per a que el Relator Especial intervingui. A més, quan els fets en qüestió competint més d'un mandat, el Relator Especial podrà dirigir-se a un o més mecanismes temàtics i relators de països, a fi d'enviar comunicacions o realitzar missions conjuntes.

Annex: MODEL DE QÜESTIONARI.

La pròpia Oficina brinda les eines a mode de guia/qüestionari indicatiu de com presentar informacions, denúncies, i comunicacions sobre casos de presumptes maltractaments o tortures, a través de les següents indicacions.

Tot i que és important proporcionar el major detall possible, la manca d'una comptabilitat complerta no exclou necessàriament la presentació d'informes. En canvi, el Relator Especial només pot fer-se càrrec de casos clarament identificats que continguin els següents elements mínims d'informació:

- a. Nom complert de la víctima
- b. Data en què va ocórrer l'incident(s) de la tortura (al menys quant a mes i any)
- c. Lloc on la persona va ser capturada (ciutat, província, etc.) i la ubicació en què la tortura es va portar a terme (si es coneix)
- d. Indicació de les forces que porten a terme la tortura
- e. Descripció de la forma de tortura utilitzada i qualsevol dany patit com a conseqüència
- f. Identificar la persona o organització que presenta l'informe (nom i adreça, que es mantindran en secret).

Fulls addicionals han d'adjuntar-se on l'espai no permeti una representació complerta de la informació sol·licitada. A més, les còpies de tots els documents pertinents, tals com a registres

mèdics o de la policia, han de ser subministrats quan es cregui que tal informació pot contribuir a una comptabilitat més complerta de l'incident. Només còpies i no els originals d'aquests documents han de ser enviades.

I. Identitat de la persona(s) sotmesa a tortur

- A. Nom
- B. i cognoms complerts
- C. Sexe
- D. Data de naixement o edat
- E. Nacionalitat
- F. Ocupació
- G. Número de targeta d'identitat (si procedeix)
- H. Activitats (Síndicals, polítiques, religioses, humanitàries / solidaritat, premsa, etc.)
- I. Residència i / o adreça de feina

II. Les circumstàncies que rodegien la tortura

- A. Data i lloc de la detenció i posterior tortura
- B. Identitat de la força i cossos de la detenció i/o tortura (policia, serveis d'intel·ligència, forces armades, paramilitars, funcionaris de presons, altres)
- C. Si qualsevol persona, com ara un advocat, un familiar o amic, va poder veure la víctima durant la seva detenció, descriu els mètodes de tortura utilitzats
- D. Si és així, quant de temps després de la detenció?
- E. Quines lesions va patir a conseqüència de la tortura?
- F. Quin es creia que era el propòsit de la tortura?
- G. Va ser la víctima examinada per un metge en qualsevol moment durant o després de la seva terrible experiència? Si és així, quan? Va ser l'examen realitzat per un facultatiu/va de la presó o per un particular?

H. Es va rebre un tractament adequat per les lesions patides com a conseqüència de la tortura?

I. L'examen mèdic es va realitzar de manera que el metge pogués detectar evidències de lesions patides com a conseqüència de la tortura? Si és així, què van revelar els informes?

J. Si la víctima va morir sota custòdia, es va realitzar una autòpsia o examen forense? Quins van ser els resultats?

III. ACCIONS INTERPOSADES

Va haver algun tipus de queixa o recurs presentat per la víctima o per la seva família o representats o propers (queixes amb les forces responsables, el poder judicial, els òrgans polítics, etc.)? Si és així, quin va ser el resultat?

IV. Informació relativa a l'autor del present informe:

- A. Nom i cognoms complets
- B. Relació amb la víctima
- C. Organització / Corporació, en el seu cas
- D. Direcció complerta a l'actualitat

19. El subcomitè per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants²⁶ (SPT)

Breu ressenya històrica

El Subcomitè per a la Prevenció de la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants (SPT) és un nou tipus d'òrgan del sistema de drets humans de les Nacions Unides. El seu mandat és purament preventiu i es basa en un enfocament innovador, continu i dinàmic per a la prevenció de la tortura i dels maltractaments. L'SPT va iniciar els seus treballs al febrer de 2007.

L'SPT va ser establert de conformitat amb les disposicions d'un tractat, el Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura [...]. El Protocol Facultatiu va ser aprovat a desembre de 2002 per l'Assemblea General de les Nacions Unides i va entrar en vigor al juny de 2006.²⁷ Es tracta del mecanisme internacional de visites (l'altre sistema de visites que projecta l'OPCAT és el nacional, de MNPT).

Estructura

L'SPT està integrat per 25 experts independents i imparcials que provenen de contextos diferents i de diverses regions del món. Els membres són triats pels Estats part del Protocol Facultatiu per un mandat de quatre anys i poder ser reelegits una vegada²⁸. Es tracta del major òrgan del tractat de drets humans de l'ONU²⁹.

Mandats i Activitats³⁰

L'SPT té un doble mandat. Una funció operativa, que consisteix en visitar tots els llocs de detenció dels Estats part, i una funció consultiva, que consisteix en prestar assistència i assessorament als Estats part i als mecanismes nacionals de prevenció. A més, l'SPT col·labora amb els òrgans i mecanismes competents de les Nacions Unides, així com amb institucions o organitzacions

²⁶ La informació d'aquets apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: www.ohchr.org

²⁷ "El SPT en síntesis", Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:jeZuLaNdC0J:www2.ohchr.org/english/bodies/cat/opcat/docs/SPTBrief_sp.doc+&cd=4&hl=es-419&ct=clnk&gl=es

²⁸ *Ibidem*

²⁹ <http://www.apt.ch/es/subcomite-para-la-prevencion-de-la-tortura/>

³⁰ El que segueix està pres de: "El SPT en síntesis" (*Op. Cit*)

internacionals, regionals i nacionals, per a prevenir la tortura en general. El Subcomitè presenta un informe anual públic sobre les seves activitats al Comitè contra la Tortura, i es reuneix tres cops l'any en períodes de sessions d'una setmana de durada que se celebren en l'Oficina de les Nacions Unides a Ginebra.

Visites :

En virtut del Protocol Facultatiu, el Subcomitè té accés irrestricte a tots els llocs de detenció, a les seves instal·lacions i dependències i a tota la informació pertinent.

L'SPT està també facultat per celebrar entrevistes privades i sense testimonis amb les persones privades de la seva llibertat o qualsevol altra persona que al seu judici pugui aportar informació rellevant, inclosos els funcionaris de l'Estat, els representats dels mecanismes nacionals de prevenció i d'institucions nacionals de drets humans, els membres d'organitzacions no governamentals, el personal penitenciari, advocats, metges, etc. En les visites participen al menys dos membres de l'SPT, que poden anar acompanyats, en cas necessari, per experts de reconeguda experiència i competència professional en l'àmbit corresponent.

Assistència i assessorament

El mandat de l'SPT inclou prestar assistència i assessorament als Estats en relació amb l'establiment de mecanismes nacionals de prevenció. Per a això, l'SPT ha elaborat unes directrius relatives als mecanismes nacionals de prevenció a fi d'oferir una major claredat al respecte de la creació i funcionament d'aquests mecanismes.

L'SPT també contribueix a reforçar les atribucions, la independència i la capacitat dels mecanismes nacionals de prevenció i enfortir les salvaguardes contra els maltractaments a persones privades de llibertat. Amb aquest objectiu, l'SPT es posa a disposició a mantenir un diàleg permanent i treballa amb estreta col·laboració amb els mecanismes nacionals de prevenció, amb l'objectiu de vetllar per una vigilància constant de tots els llocs de detenció.

B. ORGANITZACIONS SOCIALS

20. Organització Mundial Contra la Tortura³¹ (OMCT)

Breu ressenya històrica

Creada l'any 1985, l'Organització Mundial Contra la Tortura (OMCT) constitueix actualment la principal coalició internacional d'organitzacions no governamentals (ONG) que lluiten contra la tortura, les execucions sumàries, les desaparicions forçades i qualsevol altre tractament cruel, inhumà o degradant. L'OMCT compta amb 311 organitzacions distribuïdes en 94 països, associades a la Xarxa SOS-Tortura, i amb milers de corresponsals en tots els països.

Històricament, les activitats de l'OMCT van estar centrades vers les Campanyes Urgents i l'Ajuda Urgent a les Víctimes de Tortura. No obstant això, amb el temps, les avaluacions realitzades respecte a aquests dos programes principals van permetre concloure que, encara que el seu impacte general era summament positiu vers les qüestions abordades, hi havia una manca en certs aspectes del treball de l'OMCT, particularment a l'àmbit de la

---

³¹ La informació que aquí es presenta se'n deriva de la *web site* oficial d'aquest organisme: <http://www.omct.org/es>

prevenció i protecció d'alguns grups. En conseqüència, van ser creats quatre activitats temàtiques: Drets del Nen, l'any 1992; Defensors dels Drets Humans, l'any 1995; i Violència Contra la Dona, l'any 1996. A més, l'any 1991 l'Assemblea General de l'OMCT va decidir que l'organització havia de fer una forta èmfasi en les qüestions socioeconòmiques vinculades a la lluita contra la tortura. Durant els anys 90 es van realitzar diversos seminaris en aquest sentit, els quals van conduir a l'establiment, l'any 2000, d'una activitat permanent sobre Drets Econòmics, Socials i Culturals. Finalment, per tal d'aconseguir més impacte sobre el desenvolupament dels països amb un historial poc rellevant en drets humans, va ser proposat l'any 2001 l'activitat Òrgans de Tractats de Nacions Unides/Vigilància dels mecanismes de protecció que supervisa el compliment dels Estats respecte als instruments internacionals de drets humans que ells havien ratificat.

Estructura

L'OMCT té les seves oficines principals a Ginebra, Suïssa, on es troba el Secretariat General i el seu equip de treball. Tanmateix, disposa d'una oficina per a Europa amb seu a Brussel·les, Bèlgica, una oficina a Tunísia i una altra a França. L'OMCT compta amb un Consell Executiu i una Assemblea General.

L'Organització té estatut consultiu davant les següents institucions: ECOSOC (Consell Econòmic i Social de Nacions Unides), OIT (Organització Internacional del Treball), Comissió Africana de Drets Humans i dels Pobles, Organització Internacional Francòfona i el Consell d'Europa.

Per tal de destacar el treball i coneixement local sobre el fenomen de la tortura, l'OMCT té una estructura de treball en "xarxa" que concedeix una total autonomia a les ONG que treballen als països afectats per la violència. El paper principal de la OMCT mitjançant el seu Secretariat Internacional, consisteix a reunir aquestes organitzacions, coordinar i sostenir les seves operacions, per oferir

un màxim d'eficàcia a les seves activitats sobre el terreny.

La participació a la Xarxa SOS-Tortura ofereix a les ONG un instrument de comunicació modern i eficient, capaç de difondre ràpidament les informacions sobre casos de tortura. Els especialistes de l'OMCT formen als responsables locals. Ells assisteixen a les ONG locals en els seus tràmits jurídics, especialment en els processos instaurats vers institucions internacionals. Aquest funcionament en Xarxa afavoreix igualment la posada en comú i l'intercanvi d'experiències entre les diverses ONG. A més, la pertinença a la Xarxa constitueix una protecció per les ONG membres, actives sobre el terreny.

Mandat i Activitats

Des del seu inici, l'OMCT s'ha fixat com a tasca el suport a les activitats de les organitzacions en el terreny, respectant la seva autonomia i independència.

El seu Secretariat Internacional amb seu a Ginebra, ofereix assistència individualitzada de caràcter mèdic, jurídic i/o social a centenars de víctimes de la tortura, i difon cada dia intervencions urgents pel món sencer, amb l'objectiu de protegir als individus i de lluitar contra la impunitat.

Els programes específics permeten aportar un suport a certes categories particularment vulnerables com les dones, els nens i els defensors de drets humans. En el marc de les seves activitats, l'OMCT presenta igualment comunicats especials i informes alterns davant els mecanismes de les Nacions Unides i col·labora activament en l'elaboració de normes internacionals de protecció de drets humans.

Les "Campanyes Urgents" són el cor de les activitats de l'OMCT. Desenvolupades des de la fundació de l'organització, l'any 1986, aquest programa serveix de "central d'alerta", denunciant el més ràpidament possible tots els casos de tortura assenyalats al món. Tan aviat l'OMCT s'informa

d'un cas de tortura, es dirigeix una “crida urgent” a totes les autoritats relacionades, per exigir el cessament de les violències, assegurar la protecció de les víctimes, garantir a aquestes una adequada reparació i conduir als autors de les violacions davant la justícia.

Les campanyes d'urgència de l'OMCT utilitzen tres instruments principals:

- Les Crides Urgents: Poden ser signades i enviades per un individu, per un o diversos grups, o per alguna altra organització internacional. Estan dirigits a les autoritats del país on han estat comeses les violacions.
- Els Comunicats de Premsa: Asseguren una gran difusió de les informacions sobre els casos de tortura, i contribueixen a fer pressió sobre les autoritats d'un Estat, sotmès al judici de l'opinió internacional.
- Les Intervencions Bilaterals: Quan un cas de tortura és presentat passat molt de temps a l'OMCT, l'organització no deixa d'intervenir, denunciant el cas i interpellant directament a les autoritats de l'Estat en qüestió.

21. Xarxa Euro-Llatinoamericana per a la Prevenció de la Tortura i la Violència Institucional (RELAPT)³²

Breu ressenya històrica.

L'alerta per la situació de vulneració de drets humans a dintre dels centres de privació de llibertat a Amèrica Llatina, així com la creixent sinergia per a construir mecanismes de prevenció

i sanció de la tortura entre diversos organismes internacionals d'Amèrica Llatina i Europa, institucions estatals, Ombudsman nacionals, organitzacions de la societat civil i centres universitaris, van promoure la creació la Red Euro-Llatinoamericana de Prevenció de la Tortura i la Violència Institucional. La RELAPT es va crear el 3 de desembre de 2013 en la seva Reunió Internacional en la Universitat de Santo Tomás en Bogotà, Colòmbia, després de la celebració del Congrés Internacional de Prevenció de la tortura als centres de privació de llibertat d'Amèrica Llatina.

En estreta col·laboració amb institucions llatinoamericanes involucrades en matèria de privació de llibertat, la RELAPT va crear l'Observatori Llatinoamericà per a la prevenció de la tortura i la violència institucional³³ (OLAT), a finals de 2014.

Estructura

La RELAPT s'estructura de forma bipartita entre l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona i la Universitat Santo Tomás de Bogotà, institucions a on es troben les dues direccions i les dues secretaries tècniques.

El treball de la Red es produeix de forma col·laborativa per part dels membres que estan conformats per (i) institucions públiques, (ii) organitzacions de la societat civil i (iii) entitats acadèmiques. Al març de 2016 eren membres de la RELAPT les següents institucions de 9 països d'Amèrica Llatina:

Argentina

- Universitat Nacional de Mar del Plata
- Universitat Nacional de Rosario

³³ Veure: <http://relapt.usantotomas.edu.co/index.php/en/#>

³² La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://relapt.usantotomas.edu.co/>

- Universitat Nacional José C. Paz
- Defensoria General de la Nació
- Defensoria de Cassació de la Província de Buenos Aires
- Ministeri Públic de la Defensa Penal de la Província de Santa Fe
- Procuració Penitenciària de la Nació
- Centre de Política Criminal i drets humans (CEPOC)
- Centro de Estudios Legales i Sociales (CELS)

Brasil

- Grup d'Investigació en Política Criminal. Centre Universitari de Brasília – UniCEUB
- Universitat de Brasília - UnB

Xile

- Centre d'Estudis en Seguretat Ciutadana
- Universitat de Xile

Colòmbia

- Observatori de Victimologia de Medellín
- Universitat d'Antioquia
- Universitat Lliure
- Universitat del Quindío
- Universitat Santo Tomás

Costa Rica

- Mecanisme Nacional de Prevenció de Tortura
- Defensa Pública
- Universitat per a la Cooperació Internacional (UCI)
- Universitat de Costa Rica (UCR)

Guatemala

- Col·lectiu Artesana
- Institut d'Estudis Comparats en Ciències Penals de Guatemala

Hondures

- Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura CONAPREV

Paraguai

- Mecanisme Nacional de Prevenció de la Tortura

Uruguai

- Servei Pau i Justícia (SERPAJ)
- Institut d'Estudis Legals i Socials (IELSUR)

Per una altra banca, la Red compta amb un grup d'institucions internacionals observadores:

- Centre per la Justícia i el Dret Internacional (CEJIL)
- Council for Penological co-operation (PC-CP)
- Consell d'Europa (CofE)
- Institut Llatinoamericà de les Nacions Unides per a la Prevenció del Delicte i el Tractament del Delinqüent (ILANUD)
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC-ROPAN)
- Associació Llatinoamericana de Dret Penal i Criminologia (ALPEC)

Per últim, la RELAPT té un Comitè Científic Internacional exercit per un grup d'experts/es en la defensa dels Drets Humans. El Comitè Científic Internacional de la Red està compost per:

- Mauro Palma - Council for Penological Cooperation (PC-CP) (Consell d'Europa)
- Elías Carranza - Institut Llatinoamericà de Nacions Unides per a la Prevenció del Delicte i Tractament del Delinqüent (Costa Rica)
- Luigi Ferrajoli- Università di Roma Tre (Itàlia)
- Roberto Bergalli – Universitat de Barcelona (Espanya) – Universitat de Buenos Aires (Argentina)
- Eugenio Raúl Zaffaroni – Cort Interamericana de Drets Humans, CorteIDH (Costa Rica)
- Pat Carlen – University of Leicester (Anglaterra)
- Encarna Bodelón – Universitat Autònoma de Barcelona (Espanya)

- Antonio Pedro Does – Institut Universitari de Lisboa (ISCTE-IUL) (Portugal)

Mandats i activitats

- Polític i de sensibilització: es dirigeix a la promoció en els països d'Amèrica Llatina de polítiques i pràctiques que contribueixin a la eliminació de la tortura als centres de privació de llibertat.
- Formatiu i de capacitació (Acadèmic): mitjançant els cursos i programes ja existents i promoguts pels membres de la RELAPT, així com dels futurs organitzats per la pròpia Red, busca generar consciència, capacitar estudiants i formar noves generacions de professionals interessats en la promoció dels drets humans de les persones privades de llibertat i en la rendició de comptes dels responsables de la violència institucional.
- Anàlisi i de prevenció: l'objectiu principal d'aquest mandat és la creació de l'Observatori Llatinoamericà per a la Prevenció de la Tortura i la Violència Institucional. L'OLAT es concep com una eina central per a projectar la funció d'informació i sensibilització que es proposa la RELAPT mitjançant la recopilació de lleis, sentències, informes i casos de tortura i maltractament a nivell internacional, regional i estatal, per a generar una base de dades de fàcil accés per a operadors jurídics, comunitat científica i responsables de l'elaboració de polítiques públiques en aquestes matèries.
- Comunicació i difusió: l'objectiu principal és informar i donar visibilitat sobre la situació de violència institucional als països d'Amèrica Llatina, amb la missió de promoure el debat públic entre diferents sectors socials sobre el fenomen de la tortura i les diferents respostes internacionals al respecte. Per a aquesta fi, l'OLAT es proposa elaborar Informes Periòdics que serveixin per a

promoure polítiques de millora dels sistemes penals llatinoamericans, així com per al perfeccionament dels mecanismes que han d'integrar el futur Comitè per a la Prevenció de la Tortura a l'Amèrica Llatina.

22. Observatori Europeu de Presons³⁴ (EPO)

Breu ressenya històrica

L'Observatori Europeu de Presons és un projecte coordinat per l'ONG italiana *Antigone*, i desenvolupat amb el suport financer del Programa de Justícia Penal de la Unió Europea que sorgeix l'any 2012.

Estructura

La coordinació es troba a càrrec d'*Antigone onlus*. Les organitzacions participants són: *Università degli Studi di Padova* – Itàlia; *Observatoire international des prisons* - secció francesa – França; *Special Account of Democritus University of Thrace Department of Social Administration (EL DUTH)* – Grècia; *Latvian Centre for Human Rights* – Letònia; *Helsinki Foundation for Human Rights* – Polònia; *ISCTE - Instituto Universitário de Lisboa* – Portugal; Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans - Universitat de Barcelona – Espanya; *Centre for Crime and Justice Studies* – Regne Unit.

Mandats i Activitats

L'Observatori Europeu de Presons opera a 8 països (França, Regne Unit, Grècia, Itàlia, Letònia, Polònia, Portugal, Espanya), amb la finalitat de monitorar els sistemes penitenciaris i els règims i les condicions de reclusió.

³⁴ La informació d'aquest apartat es va extreure de la pàgina web oficial de la Institució: <http://www.prisonobservatory.org> (traducció pròpia)

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

A través d'anàlisi quantitativa i qualitatiu, l'Observatori Europeu de Presons, analitza les condicions actuals dels sistemes nacionals de presons i els sistemes relacionats a les alternatives a la detenció a Europa, destacant les seves peculiaritats i febleses, i la comparació d'aquestes condicions a les normes i estàndards internacionals corresponents per a la protecció dels drets fonamentals dels interns/es.

L'Observatori Europeu de Presons pretén informar als experts europeus/es de les anomenades "bones pràctiques" professionals existents als diferents països membres, tant per a la gestió de la presó com per a la protecció dels drets fonamentals dels presos i preses. Finalment, promou l'adopció de les normes del CPT i dels altres instruments jurídics internacionals sobre la detenció com una referència fonamental per a les activitats dels òrgans de vigilància nacionals disponibles.